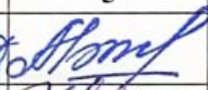

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII al REPUBLICII MOLDOVA
IMSP INSTITUTUL de MEDICINĂ URGENTĂ

PROCEDURĂ OPERAȚIONALĂ
PRIVIND RADIOSCOPIA ESOFAGO-GASTRO-DUODENALĂ

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr. 02/39 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura Operațională privind radioscopia esofago – gastro - duodenala	Departamentul Clinic de Radioimagnostică și Diagnostic de Laborator

1. Lista responsabililor de elaborarea, verificarea și aprobarea ediției sau, după caz, a reviziei în cadrul ediției procedurii operaționale.

Nr. crt.	Elemente privind responsabil/ operațiune	Numele și prenumele	Funcția	Data	Semnătura
	1	2	3	4	5
1.1.	Aprobat	Diana MANEA	Director IMSP IMU	21.01.2025	
1.2.	Verificat	MAXIM Igor	Vicedirector medical	20.01.2025	
1.3.	Verificat	VOVC Liviu	Șef secție Managementul Calității serviciilor medicale	17.01.2025	
1.4.	Elaborat	Diana ZAGADAILOV	Șef Departament Clinic de Radioimagnostică	15.01.2025	

2. Situația edițiilor și a reviziilor în cadrul edițiilor procedurii operaționale.

Nr. Crt.	Ediția/revizia în cadrul ediției	Componenta revizuită	Modalitatea reviziei	Data de la care se aplică prevederile ediției sau reviziei ediției
	1	2	3	4
2.1.	Ediția 1	2025		
2.2.	Revizia 1	2030		

3. Lista persoanelor la care se difuzează ediția sau, după caz, revizia din cadrul ediției procedurii operaționale.

Nr. Crt.	1	2	3	4	5	6	7
3.1	Aplicare	1	Departamentul Clinic Radioimagnostică și Diagnostic de Laborator	Șef	Zagadailov Diana		
3.2	Aplicare	2	Unitatea de Primiri Urgente	Șef	Leonti Boris		
3.3.	Aplicare	3	Departamentul Clinic Chirurgie	Șef	Gafton Victor		
3.4	Aplicare	4	Departamentul Clinic Ortopedie și Traumatologie	Șef	Hîncota Dumitru		
3.5	Aplicare	5	Departamentul Clinic Neurologie,	Șef	Zota Eremei		

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr. 02/39 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura Operațională privind radioscopia esofago – gastro - duodenala	Departamentul Clinic de Radioimagnostică și Diagnostic de Laborator

			Epileptologie și Boli interne				
3.6	Aplicare	6	Departamentul Clinic Neurochirurgie	Șef	Andronachi Victor		
3.7	Aplicare	7	Departamentul Clinic Anesteziologie și Terapie Intensivă	Șef	Cobîleşchi Sergiu		

4. Scopul procedurii

Scopul procedurii operaționale privind radioscopia esofagului și stomacului este de a standardiza și reglementa modul de efectuare a investigației pentru a asigura:

➤ Calitatea actului medical

- Obținerea imaginilor radiologice clare și complete, necesare evaluării morfo-funcționale a esofagului și stomacului.
- Creșterea acurateței diagnosticului prin respectarea protocolului standardizat.

➤ Siguranța pacientului

- Reducerea riscurilor de expunere la radiații prin aplicarea principiului ALARA (As Low As Reasonably Achievable).
- Prevenirea incidentelor în timpul administrării substanțelor de contrast și monitorizarea pacientului pe parcursul examinării.

➤ Eficiența organizatorică

- Stabilirea clară a responsabilităților personalului medical implicat (medic radiolog, tehnician radiolog).
- Respectarea normelor și legislației
- Alinierea la normele de radioprotecție și securitate a muncii.

5. Domeniu de aplicare a procedurii operaționale cadru.

Procedura se aplică în cadrul Departamentului Clinic de Radioimagnostică, Unității de Primiri Urgente, Departamentului Clinic Chirurgie, Departamentului Clinic Ortopedie și Traumatologie, Departamentului Clinic Neurologie, Epileptologie și Boli interne, Departamentului Clinic Neurochirurgie, Departamentului Clinic Anesteziologie și Terapie Intensivă din cadrul IMSP Institutul de Medicină Urgentă.

6. Documente de referință aplicabile procedurii operaționale cadru:

- **SR EN ISO 9001:2008**, actualizat în 2015 – Sistem de management al calității. Principii fundamentale și cerințe de bază;

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr. 02/39 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura Operațională privind radioscopia esofago – gastro – duodenala	Departamentul Clinic de Radioimagnostică și Diagnostic de Laborator

- **SR ISO IWA 1:2009** - Sisteme de management al calității. Linii directoare pentru îmbunătățiri de proces în organizațiile de servicii de sănătate;
- **SR CEN/TS 15224:2007** - Servicii de sănătate. Sisteme de management al calității. Ghid pentru utilizarea standardului EN ISO 9001.

6.1. Reglementări internaționale:

- Regulamentul UE nr. 1025/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind standardizarea europeană.
- Directiva 2013/59/Euratom a Consiliului Europei din 5 decembrie 2013 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile ionizante și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom
- Ghidurile actuale NICE (National Institute for Health and Care Excellence).

6.2. Reglementări naționale:

- Legea nr. 263/2005 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor medicale.
- Hotărâre nr.451 din 24.07.2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la radioprotecție, securitate radiologică în practicile de radiologie de diagnostic și radiologie intervențională.
- HOTĂRÎRE Nr. 727 din 08.09.2014 privind autorizarea activităților nucleare și radiologice
- LEGE Nr. 132 din 08.06.2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologic
- LEGE Nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal

6.3. Reglementări interne:

- Organigrama IMSP Institutul de Medicină Urgentă;
- Regulamentul de organizare și funcționare al IMSP Institutul de Medicină Urgentă;
- Regulamentul intern;
- Ordinul IMSP IMU nr.93 din 08 iunie 2017 „Cu privire la implementarea procedurii cadru privind elaborarea procedurilor în cadrul IMSP Institutul de Medicină Urgentă”;
- Circuitul documentelor, inclusiv cele electronice, aprobate la nivelul IMSP Institutul de Medicină Urgentă.

6.4. Date bibliografice

- Radioimagnostic medicala /Ana Magdalena Bratu Editura „Carol Davila” 2016
- Ghid practic de radiologie medicala-vol.1-2006 /prof-univ.dr.Mircea Buruiian
- Metode si tehnici uzuale in rontgendiagnostic / dr.prof. Cezar Daniil
- Diagnosticul radiologic și imagistic al afecțiunilor tubului digestiv/Ioan Mureșan/Editura Sincron 2004

6.5. Alte documente:

- Ordinul IMSP Institutul de Medicină Urgentă nr.4 din 02.01.2025 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Secției de Management al Calității serviciilor medicale”

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr. 02/39 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura Operațională privind radioscopia esofago – gastro - duodenala	Departamentul Clinic de Radioimagistică și Diagnostic de Laborator

7. Definiții și prescurtări ale termenilor utilizați în procedură.

Nr. Crt.	Termenul	Definiția și/sau dacă este cazul, actul care definește termenul
7.1.1	Radioscopie	metodă imagistică ce utilizează raze X pentru vizualizarea în timp real a organelor și structurilor anatomice interne.
7.1.2.	Radiografie de control	imagine statică obținută în timpul radioscopiei, necesară pentru documentarea rezultatului.
7.1.3.	Substanță de contrast baritată	suspensie pe bază de sulfat de bariu utilizată pentru opacifierea esofagului și stomacului, facilitând vizualizarea conturilor și motilității.
7.1.4.	Examinare dinamică	observație în timp real a mișcărilor esofagului și stomacului pe ecranul radioscopului.
7.1.5.	Radioprotecție	ansamblu de măsuri și proceduri pentru protejarea pacientului și personalului medical de expunerea excesivă la radiații ionizante.
7.1.6.	ALARA (As Low As Reasonably Achievable)	principiu de reducere a dozei de iradiere la cel mai scăzut nivel posibil, păstrând calitatea investigației.
7.1.7	Eveniment advers	reacție neașteptată sau incident survenit în timpul examinării, cum ar fi aspirarea bariului sau reacția vagală.

7.2. Abrevieri ale termenilor:

Nr. Crt.	Abrevierea	Termenul abreviat
7.2.1.	PO	Procedură operațională
7.2.2.	Rx	Raze X
7.2.3.	SC	Substanță de contrast
7.2.4.	AP	Antero-posterior
7.2.5.	OBL	Oblic (incidență radiologică)
7.2.6.	DV	Decubit ventral
7.2.7.	DD	Decubit dorsal
7.2.8.	EIP	Ecran de intensificare a imaginii

8. Descrierea prezentei proceduri operaționale:

8.1 Generalități:

Radioscopia esofagului și stomacului este o metodă imagistică dinamică ce utilizează raze X pentru vizualizarea în timp real a morfologiei și motilității acestor segmente ale tubului digestiv. Investigația este efectuată cu substanță de contrast baritată pentru a evidenția pereții și conturile organelor examinate.

8.2 Indicații frecvente:

- Disfagie (dificultate la înghițire)
- Reflux gastro-esofagian sau suspiciune de hernie hiatală
- Suspiciune de stenoză, diverticul, varice esofagiene

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr. 02/39 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura Operațională privind radioscopia esofago – gastro - duodenala	Departamentul Clinic de Radioimagnostică și Diagnostic de Laborator

- Tumori esofagiene sau gastrice
- Ulcer gastric sau duodenal, gastrită hipertrofică
- Tulburări de motilitate esofagiană (ex. acalazie)

8.3 Avantaje

- Permite evaluarea în timp real a tranzitului esofagian și a funcției motorii gastrice.
- Oferă informații complementare endoscopiei, în special pentru tulburările de motilitate.
- Investigație relativ rapidă și neinvazivă.

8.4. Contraindicații

- Suspiciune de perforație digestivă (în acest caz se utilizează contrast hidrosolubil)
- Este contraindicată la bolnavii cu insuficiență cardio-respiratorie
- În abdomen acut, peritonite, tromboze
- Sarcină;

8.5 Particularități

- Examinarea implică schimbarea poziției pacientului (decubit dorsal DD, ventral DV, oblic OBL) pentru vizualizarea completă a organelor.
- Respectarea măsurilor de radioprotecție pentru pacient și personal este esențială.

8.6 Programarea pacienților

- Programarea pacienților din ambulator se face prin intermediul telefonic de către tehnicianul radiolog sau medicul radiolog;
- Programarea pacienților din secții *în mod programat* se face prin intermediul telefonic de către tehnicianul radiolog sau medicul radiolog.
- Programarea pacienților din secții sau reanimare sau UPU *în mod urgent* se face prin intermediul telefonic de către tehnicianul radiolog sau medicul radiolog.

8.7. Pregătirea pacienților pentru investigație (prin radiografie digitală sau radioscopie)

- Pregătirea pentru examinare începe cu 2-3 zile înaintea examenului, când se sistează administrarea de medicamente cu conținut de bismut, calciu, fier, iod;
- În zilele pregătitoare se va da un regim ușor;
- În ziua examinării pacientul nu mănâncă și nu fumează;
- Examinarea se va executa la orele dimineții;

8.8 Desfășurarea procedurii de radioscopie esofago-gastro-duodenală

- Examinarea se va executa la orele dimineții;

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr. 02/39 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura Operațională privind radioscopia esofago – gastro - duodenala	Departamentul Clinic de Radioimagnostică și Diagnostic de Laborator

- Pacientul se prezintă în cabinetul radiologic pentru examinare la data și ora programată, pregătit conform instrucțiunilor date de medicul radiolog la momentul înregistrării, cu fișa medicală sau cu formularul 027/e trimis de la AMT respectivă.
- Se va confirma identitatea pacientului, se va explica pacientului tehnica investigației propriu-zise,
- Pacientul va fi informat despre efectele radiațiilor asupra sănătății umane și numai dacă acesta este de acord, se va efectua investigația, dar nu înainte de a se asigura că expunerea medicală este justificată, prezentând un beneficiu net superior (din compararea beneficiilor obținute cu detrimentul provocat);
- În cazul femeilor însărcinate nu se recomandă de efectuat această investigație, se propune investigații alternative- fibrogastroduodenoscopia
- Dacă pacientul este de acord să facă această investigație, va semna consimțământul informat
- Datele personale ale pacientului se vor înregistra în registrul formularul nr.050/e pentru pacienții asigurați și neasigurați
- Organele cavitare(esofagul, stomacul, intestinul subțire) pot fi puse în evidență doar cu substanțe de contrast;
- Ca substanță de contrast se va folosi sulfatul de bariu sau substanțe de contrast hidrosolubile(suspensie la perforație de organ cavitat sau postoperator);
- Pentru examenul gastric se folosește o suspensie de BaSO₄ mai diluată (bariu/apa -1/2), iar pentru examinarea esofagului se folosește o suspensie mai concentrată (bariu/apa -3/2); apa caldă se amestecă cu BaSO₄ până se formează o pastă groasă, omogenă; Se adaugă până la 200 ml apă și se amestecă, apoi i se dă imediat bolnavului să bea;
- Pacientul este poziționat inițial în ortostatism sub ecran și i se dă paharul de o singură folosință cu masa baritată în mâna dreaptă, care este ținută lateral;
- Pacientul va bea substanța baritată la indicația medicului;
- La necesitate se vor efectua mai multe radiografii ale organelor contrastate cu masa baritată în diferite poziții DD/DV/OBL;
- Evacuarea bariului din stomacul sănătos începe imediat și se termină în 2-3 ore, umplând apoi ansele intestinului subțire ;după 6-8 ore coloana de bariu ajunge la cec, iar după 24 de ore umple colonul;
- Pentru a urmări sub ecran, la necesitate, evacuarea completă a bariului din stomac, umplerea intestinului și a colonului, bolnavul va fi rechemat conform indicației medicului după 4, 8 și 24 ore;
- După finisarea examinării, pentru a ajuta eliminarea substanței de contrast se recomandă de administrat un purgativ, pentru că bariul produce costipație.

9. Responsabilități:

9.1. Medicul radiolog:

- Verifică indicația argumentată pentru investigație,
- Verifică completarea acordului informat de către pacient și explicarea completă a pașilor de efectuare a investigației.
- Supraveghează procedura, interpretarea rezultatelor investigațiilor prin radioscopie a tubului digestiv, redactează raportul.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova IMSP Institutul de Medicină Urgentă	Procedura operațională nr. 02/39 IMSP Institutul de Medicină Urgentă
TITLU: Procedura Operațională privind radiosopia esofago – gastro - duodenala	Departamentul Clinic de Radioimagnostică și Diagnostic de Laborator

9.2. Tehnicianul-radiolog:

- Pregătirea masei baritate pentru radiosopia esofagului, stomacului sau intestinului subțire
- Completarea acordului informat de către pacient și explicarea completă a pașilor de efectuare a investigației.
- Poziționarea corectă a pacientului pe masa radiologică
- Asistă la administrarea contrastului per os, asigură confortul pacientului
- Asigurarea de către tehnician că ușile din zona controlată sunt închise
- Alegerea corectă a protocolului de investigație, cu selectarea parametrilor corespunzători, Kv, mAs
- După examinare, tehnicianul este obligat să intre în încăperea de investigare pentru a verifica starea pacientului
- Tehnicianul radiolog care a efectuat investigația, va înregistra doza de iradiere a pacientului în registrul 050/e;
- După finalizarea examenului radiologic, pacientul va fi rugat să aștepte sau rezultatul va fi transmis în secție;
- În situația în care pacientul nu poate fi prezent la eliberarea rezultatelor, rezultatul poate fi eliberat rudelor/apartinătorilor pacientului, numai în cazul când bolnavul dă acordul semnat.
- În cazul în care pacientul nu s-a prezentat la eliberarea rezultatelor în timpul comunicat anterior, rezultatele se arhivează până la sosirea pacientului.

10. CUPRINS

Numarul componentei în cadrul procedurii operaționale	Denumirea componentei din cadrul procedurii operaționale	Pag
1	Coperta	1
2	Lista responsabililor de elaborare	2
3	Lista persoanelor la care se difuzează	2-3
4	Scopul	3
5	Domeniul de aplicare	3
6	Documente de referință	3-4
7	Definiii și abrevieri	5
8	Descrierea prezentei proceduri	5-7
9	Responsabilități	7
10	Cuprins	8